

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**

Til
Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref.: 16/1282

Vår ref.: 17/3438

Dato: 30.08.2017

Høringsuttalelse – Innføring av overtredelsesgebyr mv. i flere lover med folkehelseformål

Vi viser til invitasjon fra Helse- og omsorgsdepartementet til å gi innspill til høringen om forslag om innføring av overtredelsesgebyr i flere lover med folkehelseformål. Innspill er innhentet fra relevante organisasjonsledd i Legeforeningen og behandlet i sentralstyret 6. september 2017.

Legeforeningen mener de viktigste tiltakene innen folkehelsepolitikken er strukturelle. Legeforeningen er derfor positiv til Helse- og omsorgsdepartementets forslag om å innføre overtredelsesgebyr. Vi støtter departementets vurdering om at innføring av overtredelsesgebyr kan bidra til en mer effektiv og hensiktsmessig sanksjonering av overtredelser enn dagens reaksjonsmidler, samt i større grad bidra preventivt for å sikre etterlevelse av regelverket, i alle fall ikke i de sakene hvor kommunens helsetjeneste er tilsynsorgan.

Legeforeningen støtter forslaget om å gjøre ileggelse av overtredelsesgebyr til en mulighet, men at det ikke er en plikt for det aktuelle tilsyns-/forvaltningsorganet. Dette vil gi et rom for skjønn og mulighet til å bruke andre virkemidler der dette ansees som mer hensiktsmessig. Saksbehandlingskapasiteten hos tilsynsmyndighetene, spesielt i kommunene, er ofte svært begrenset og det kan ta tid å få den nødvendige juridiske hjelp i kommuner som ikke selv har egen jurist/advokat. Legeforeningen støtter derfor forslaget om ikke å innføre maksfrister for saksbehandlingen. Videre støtter Legeforeningen forslaget om at overtredelsesgebyret som hovedregel skal tilfalle statskassen, og ser ikke behov for subsidiært ansvar for betaling av overtredelsesgebyr.

Vi vil kommentere spesielt på følgende forslag innen alkoholloven, tobakkskadeloven og folkehelseloven:

Bestemmelser knyttet til kommunal salgs- og skjenkebevilling

Nylig trådte et nytt prikktildelingssystem for inndragning av kommunale salgs- og skjenkebevillinger i kraft. Legeforeningen har tidligere gitt sin støtte til prikkfordelingssystemet for å sikre en mer effektiv oppfølging av regelbrudd og støtter departementets forslag om at systemet må få virke noen tid og evalueres før man eventuelt ser på behovet for ytterlige reaksjonsmidler.

Internkontrollkrav for salgssteder for tobakk

I Prop. 109 L (2016–2017) som ligger til behandling i Stortinget foreslår departementet et krav om at salgssteder skal føre internkontroll for å sikre at salget skjer i tråd med tobakkskadelovgivningen. Legeforeningen deler departementets vurdering om at gebyr ved overtredelse av internkontrollkravet ikke er hensiktsmessig, ettersom pålegg om retting, tvangsmulkt og salgsforbud er hensiktsmessige og tilstrekkelige reaksjoner.

Bestemmelsene for gratis utdeling, synlig oppstilling, forbud mot bruk av tobakksvarer og e-

sigaretter, samt bestemmelser for registrering, kvalitet og sikkerhet ved elektroniske sigaretter mv. Legeforeningen mener at overtredelsesgebyr er hensiktsmessig også i disse sakene, men at det ikke skal stilles særlige krav til overtredelsens grovhet eller art i bestemmelsene. Ettersom det foreslås at illegging av gebyr vil bli en mulighet, men ikke en plikt, vil tilsynet gis mulighet til å utvise skjønn i utøvelsen og Legeforeningen ser derfor ikke behov for en gradering av brudd på bestemmelsene.

Internkontrollkrav innen miljørettet helsevern

Legeforeningen mener det ikke bør ilegges overtredelsesgebyr for brudd på kravet om internkontroll innen miljørettet helsevern, og også at det er hensiktsmessig med en lik holdning til internkontroll innen folkehelseloven som i tobakkskadeloven, jfr. ovenstående vurdering av internkontroll av salgssteder for tobakk.

Unnlatt oppfyllelse av pålegg om helsekonsekvensutredning

Legeforeningen støtter departementets vurdering om at rettingstiltak eller tvangsmulkt ved unnlatt helsekonsekvensutredning før igangsettelse av et tiltak eller forhold ikke vil bøte på skaden som allerede er skjedd, og at overtredelsesgebyr derfor vil være et mer hensiktsmessig reaksjonsmiddel som kan styrke etterlevelsen av den nye folkehelseloven.

Overtredelse av støyregelverket

Departementet skriver i høringsnotatet at det sees som ønskelig å kunne sanksjonere også kortvarige forhold som for eksempel engangskonsert utendørs, hvor det er vanskelig å kreve retting i ettertid eller som ikke vil gjentas, og at dette vil være mulig gjennom innføring av gebyr. Legeforeningen støtter departementets vurdering, og ønske om å oppnå en sterkere preventiv effekt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Helse- og omsorgsdepartementet skriver i notatet at departementet antar at innføringen av overtredelsesgebyr ikke vil føre til vesentlig økte kostnader i tatt i betraktning det tilsynsansvaret som allerede ligger på disse myndighetene i dag. Ettersom formålet er å sikre bedre etterlevelse, mener departementet at forslaget vil føre til færre oppfølgingssaker for tilsynsmyndigheten. Departementet legger derfor til grunn at eventuelle økte kostnader vil kunne dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Det synes likevel klart ut ifra høringsnotatets intensjoner at det er grunn til å anta at antall saker hvor overtredelsesgebyr ilegges vil overstige de sakene en p.t. har hvor tvangsmulkt ilegges. At dette ikke skal kreve mer ressurser stiller Legeforeningen seg tvilende til, spesielt med tanke på at forslagene vil medføre økte krav til dokumentasjon og målinger, samt økt behov for juridisk kompetanse i saksbehandlingen.

Legeforeningen støtter også forslaget om at dette høringsnotatets tema og forslag ikke gir grunnlag for å endre på arbeidsfordeling mellom Fylkesmannen og kommunene som tilsynsmyndighet.

Forslag til endring i tobakkskadeloven – beslag og destruksjon

Legeforeningen støtter departementets forslag om at tilsynsmyndighetenes hjemmel til å beslaglegge og destruere ulovlige tobakksvarer, -surrogater og -utstyr bør utvides til også å gjelde objekter som allerede er i omløp i Norge.

Med hilsen
Den norske legeforening

Geir Riise

Jorunn Fryjordet

Generalsekretær

Avdelingsdirektør

Saksbehandler
Julie Kalveland